

Het is lente

Zomerklokjes

Ieder jaar krijgen alle inwoners van de binnenstad deze nieuwsbrief over het wel en wee van de heemtuin en kruidentuin van Zaltbommel. Het is lente. In de heemtuin is het een rijkdom aan bloeiende stinzenplanten. De sneeuwkllokjes en Wilde narcissen zijn al uitgebloeid, maar andere stinzenplanten zoals de zomerklokjes, kievitsbloemen, Gele anemonen en daslook staan in volle bloei. In de kruidentuin bloeit nog weinig. In de kleine boomgaard met oude fruitrassen staat de pruimenboom in bloei: Reine claude. De perenbloesem zal snel volgen en dan vervolgens de goudreinet en sterappel. De eerste bijen hebben hun eitjes al gelegd in het bijenhotel en de ooievaars zijn weer present. Eind april worden er hopelijk lammetjes geboren op de schapenwei. De kuikens van de Brakelse hoenders komen rond Pasen uit hun ei. Kortom: Het is lente.

Ooievaar

Hoe gaat het met de ooievaar?

Ja, onze vaste rubriek in deze nieuwsbrief. Begin augustus 2023 was er opeens een harde knal; de boom met

daarop het ooievaarsnest was omgevallen. Dat was schrikken. Vrijwilligers hebben het grote ijzeren nest gerepareerd en met een hoogwerker werd het nest op een nieuwe boom geplaatst. In het najaar had de ooievaar het nieuwe nest al ontdekt en heeft hij de gehele winter zijn nieuwe huis verdedigd tegen andere ooievaars. In februari kwam het vrouwtje en al gauw volgde een paring. De eerste eieren zijn gelegd en nu maar hopen dat het broedsel succesvol is. In de eerste week van mei laten de kuikens zich hopelijk zien.

En hoe gaat het met de Engelse schapen?

Een bijzonder ras: Hampshire down. Op de schapenwei lopen vier schapen; het vijfde schaap is in het najaar overleden aan blauwtong. Nog meer pech was er in februari 2024 toen waarschijnlijk een hond de schapen 's nachts heeft aangevallen. Ze zijn flink gebeten, maar gelukkig gaat het beter en hebben ze het alle vier overleefd. Of dit consequenties heeft voor de zwangerschap moeten we afwachten. Hopelijk geen gevolgen en worden er eind april lammetjes geboren.

Vuurgoudhaantje

Goudhaantjes

Als je bij regelmaat in de heemtuin komt, kun je allerlei vogels waarnemen. Van verre hoor je de roep van de Groene specht en van de boomklever. In de meidoornhaag zitten groenlingen, mezen en vinken. Hoog in de elzen bij de boomgaard foerageren sijsjes en putters. Dit voorjaar zag je bij regelmaat ook een van de kleinste vogeltjes van ons land: het goudhaantje. Een schattig vogeltje. Er zijn twee soorten. Met een beetje geluk kun je ook het vuurgoudhaantje ontdekken. Je hebt dan wel een verrekijker nodig.

Ideaal voor hommels

Als u deze nieuwsbrief leest staat de Gele dovenetel in de heemtuin massaal te bloeien. Het begon enkele jaren geleden met enkele plantjes, maar nu siert het een

Gele dovenetel

flink gedeelte van de heemtuin. Dat is niet erg, want het is een prachtige en een ideale plant voor hommels. In de gele lipbloemen zit veel nectar. Het zijn vooral de kleine steenhommels die de nectar komen opzuigen. Met wat geduld kun je meer soorten hommels spotten.

De kamsalamander

Kamsalamander

Op en rond de stadswallen van Zaltbommel komt een zeldzame salamander voor: de kamsalamander. Een slootje in het schootsveld is al jarenlang de geboortekamer van dit amfibie. Inmiddels heeft de salamander zich flink verspreid en komt hij voor in de waterpartijen op de stadswallen. Daar zijn geen vissen, die de eitjes en jonge salamanders opeten. Speciaal voor de salamander liggen er her en der boomstammen waaronder de salamander zich schuil kan houden en overwinteren. In de heemtuin verstopt de salamander zich graag onder de speciaal aangelegde houtrillen. 's Nachts komt hij tevoorschijn om op zoek te gaan naar insecten en wormen. Onlangs heeft de gemeente Zaltbommel op verzoek van onze Natuurwacht een kostbare passage voor salamanders en kikkers gemaakt in de dijk bij Gameren. De kans dat ze verkeersslachtoffer worden, is nu aanzienlijk minder.

Slechts één tientje

Deze nieuwsbrief wordt gratis bezorgd in de binnenstad van Zaltbommel. U wordt zo jaarlijks op de hoogte gehouden van het wel en wee van de Bommelse heemtuin en kruidentuin. Hopelijk nodigt het uit om een kijkje te komen nemen. U kunt ons steunen door lid te worden voor slechts 10 euro per jaar. U krijgt dan ons mooie gekleurde magazine met tal van informatie over de natuur in de Bommelerwaard en over al onze activiteiten.

Voor info: www.natuurwachtbommelerwaard.nl, aanmelden: info@natuurwachtbommelerwaard.nl

Werkochtenden

Na het werken deze winter in natuurgebied De Kloosterwiel gaan de vrijwilligers nu werken in de tuinen op de Weeshuishof. Iedere eerste zaterdag van de maand is er in de heemtuin en kruidentuin een werkochtend. Kom gerust eens kijken om te zien of je helpen in een van de tuinen leuk vindt. Er is altijd wat te doen. Zaterdag 6 april is de eerste werkochtend van dit jaar.

We starten om 10.00 uur. Van harte welkom. Halverwege de maand is er ook een werkochtend op de woensdagmorgen.

Stukje geschiedenis

Iedere keer vertellen we iets over de rijke geschiedenis van de omgeving van de heemtuin en kruidentuin: de Weeshuishof. Als je vanuit de Nonnenstraat naar de heemtuin loopt dan ga je door een nauw straatje: de Oliemolen. Begin 15e eeuw ging dat niet zomaar. Toen was hier een heuse poort: de Nonnenpoort. Het was de poort naar het nonnenklooster Maria Magdalena dat achter de poort lag. Direct aan de rechter zijde, achter de huizen van de Nonnenstraat, lag de kapel van het klooster. Het klooster is gebouwd in 1419. De kapel een tiental jaren later. Deze kapel was iets kleiner dan de Gasthuiskapel in de Gasthuisstraat en had Maria Magdalena en St. Nicolaas als patroonheiligen. Bijna 300 jaar heeft deze kapel op het kloosterterrein gestaan. Tijdens een storm in 1734 is de kapel ingestort en nooit meer opgebouwd. De kapel stond in verbinding met het nonnenklooster en had een nonnengalerij. Meer weten over de kapel? Het staat beschreven in het boek 'Op en rond De Weeshuishof'. Verkrijgbaar bij Bruna.